

Замість блискучих кубків – зброя Майдану

Тарас РОМАНЮК

Зброю Майдану – шматки бруківки одержали переможці Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини *Docudays UA* замість традиційних кубків. 27 березня в Будинку кіно відбулася церемонія нагородження.

Як сказав Кріс Макдоналд, один із членів журі, президент найбільшого в Північній Америці фестивалю документального кіно *Hot Docs, Docudays UA* уже давно вийшов за межі України та навіть Європи і став без перебільшення всесвітньо відомим. Цього року «документальні дні» кіно про права людини відбулися уже в одинадцять.

Як і щороку, у столичному Будинку кіно режисери-документалісти з усіх кутків планети демонстрували свій погляд на найактуальніші суспільно-політичні проблеми людства. Проте цьогорічний фестиваль, зрозуміло, був акцентований на фільмах про громадянські протести та одну з їх причин – корупцію. *Docudays UA* зайняв свою нішу в українській Революції гідності, оскільки, після подій на Майдані, став віддзеркаленням того, за що боролися українці.

Уже традиційно церемонія відкриття фестивалю завершувалася картиною, котрої немає в конкурсній програмі і яка, проте, завше висвітлює найактуальніші суспільні питання. В контексті зимових протестів в Україні цьогорічний фестиваль не могла відкривати стрічка, що не стосувалася б тих подій. Фільм «Євромайдан. Чорновий монтаж» став присвятою тим, хто творив революцію і хто віддав за неї життя. Оскільки режисери, які документували ці події, мали обмаль часу, аби зробити повнометражний фільм, організатори прийняли рішен-

ня поставити в один логічний ряд і хронологічну послідовність – так звані ескізи, «чорнові монтажі» короткометражних фільмів кількох українських та російських документалістів про події на Майдані.

Перепоповнений зал Будинку кіно сприйняв стрічку дуже емоційно, особливо кінцівку, де йдеться про Небесну сотню. Для більшості присутніх кадри на екрані були особистою рефлексією пережитого, багато хто не стримував сліз. Після перегляду глядачі довго не розходилися. Пісню-реквієм пам'яті Небесної сотні «Пливе кача» виконала Мар'яна Садовська, після зал в один голос заспівав Гімн України.

Цьогорічна конкурсна програма вразила не менше, ніж фільм. Режисери, вже традиційно, змагалися за нагороди у трьох конкурсах – *DOCU/ЖИТТЯ*, *DOCU/ПРАВО*, *DOCU/КОРОТКО*, а також за спеціальний приз від студентського журі.

Головний приз у номінації *DOCU/ЖИТТЯ* здобула стрічка «Останній лімузин» росіянки Дар'ї Хльосткіної. Як зазначили члени журі: «За благородне, співчутливе змалювання життя працівників державної фабрики, що загубились у реформах, але не в людяності».

Незвичайні кубки фестивалю

У конкурсі *DOCU/ПРАВО* перемогла «Материнська мрія» режисера Валери Гуденуса зі Швейцарії. Цей фільм вразив журі глибоким особистим, проникливим та художнім відображенням контрарсійної та соціально важливої правозахисної проблеми, яка стосується долі жінок і дітей у всьому світі.

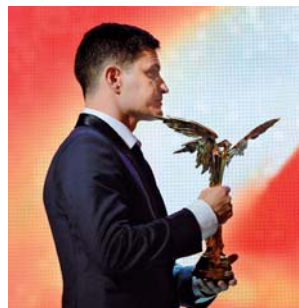
За поетичну чуттєвість і повагу до людських таємниць журі конкурсу *DOCU/КОРОТКО* відзначило стрічку Оксани Буряї «Лізо, ходи додому!».

Приз студентського журі отримав режисер Араш Лахуті з Ірану за фільм «Далекобійник і лис» – оптимістичну історію про захоплення довжиною в життя.

За стрічку «Йоанна» приз глядацьких симпатій дістався Анеті Копач із Польщі.

Традиційно організатори фестивалю визначили свого фаворита і присудили приз імені Андрія Матросова польському фільмові «Щоденник по дорожжі» режисера Пьотра Стасіка.

Зазначимо, що найкращі роботи з цьогорічного *Docudays UA* восени вирушать у «мандрівний фестиваль» великими містами України.

А що за «Нікою»?

Ольга КРАСОВСЬКА

1 квітня на 27-й церемонії вручення кінопремії «Ніка» в Москві українська повнометражна стрічка про депортацію кримських татар режисера Ахтема Сеїтаблаєва «Хайтарма» перемогла в номінації «Найкращий фільм країн СНД і Балтії».

Нагадаємо: премія, яку в другій половині 1980-х започаткувала Російська академія кінематографічних мистецтв, донині іменується головною галузевою нагородою на теренах СНД і Балтії.

Факт нібито несподіваного прориву на такому змаганні «незручної» кримськотатарської теми чимало хто відразу записав у розряд сенсацій. Тим паче – і це не є відкриттям: підсумки будь-якого фестивалю конкурсного спрямування або ж одіозно-

го преміювання зазвичай є відлунням поточних політичних подій. Дивно виходить, з одного боку медалі – анексія Криму, з другого – нагорода з рук спецпредставника президента РФ із міжнародного культурного співробітництва Михайла Швидкого. Він, до речі, по-фарисейському зазначив, мовляв, мистецтво кіно – найголовніше в житті, воно навіть головніше за політику...

Що стоїть за таємним голосуванням на користь стрічки Сеїтаб-

лаєва: намагання деяких кіноакадеміків хоча б частково реабілітувати російську інтелігенцію, частина якої запламувала себе підписуванням пропутінського листа? Або щось зовсім інше?.. Парламентський журнал «Віче» повернеться до міркувань про це у травневому випуску. Вони будуть на часі: 18 травня відзначається День пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу, що відбулася 70 років тому.